

SCI-CONF.COM.UA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 19-21, 2022**

**MANCHESTER
2022**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Manchester, United Kingdom

19-21 January 2022

Manchester, United Kingdom

2022

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “International scientific innovations in human life” (January 19-21, 2022) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom. 2022. 828 p.

ISBN 978-92-9472-195-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // International scientific innovations in human life. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-19-21-yanvary-2022-goda-manchester-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: manchester@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Cognum Publishing House ®

©2022 Authors of the articles

80.	<i>Пріснякова Л. М., Котанова М. О.</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ЖІНОК.	495
81.	<i>Пріснякова Л. М., Циганенко А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ В ОСІБ З ХАРАКТЕРОЛОГІЧНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ.	501
82.	<i>Рукиштель Ю. С.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФАБІНГУ ТА НОМОФОБІЇ В ПІДЛІТКОВОМУ ТА ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ. ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ.	508
83.	<i>Храпачевська В. О., Вакуліч Т. М.</i> ТРИВОЖНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.	515
84.	<i>Чаркіна О. А., Левченко О. І.</i> ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКОГО ОБРАЗУ НА СЕКСУАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ ДІВЧАТ-СТУДЕНТОК.	523
85.	<i>Чаркіна О. А., Шмагель К. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ОСОБИСТІСНУ СФЕРУ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.	528
86.	<i>Чорна Н.</i> ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ.	535
87.	<i>Шиделко А. В.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА, СУТНІСТЬ І ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «БОЙОВИЙ СТРЕС».	539
88.	<i>Шопша О. Л., Костюченко Т. Д., Риво Л. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ У ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.	546
89.	<i>Шопша О. Л., Ступка М. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНИХ ВІДНОСИН НА РІЗНИХ ЕТАПАХ РОЗВИТКУ СІМ'ї.	555

SOCIOLOGICAL SCIENCES

90.	<i>Заливанский Б. В., Самохвалова Е. В.</i> ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ МУНИЦИПАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОБЩЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.	564
91.	<i>Погрібна В. Л., Сахань О. М.</i> ДЕМОГРАФІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА.	569

JOURNALISM

92.	<i>Борсук Н. І., Гайда О. М., Онищук В. М.</i> ДОТРИМАННЯ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО МОВЛЕННЯ.	580
-----	---	-----

JOURNALISM

УДК-316.77

ДОТРИМАННЯ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО МОВЛЕННЯ

Борсук Наталя Іванівна,
викладач

Гайда Ольга Мирославівна,
к. філол. н., доцент

Онищук Вікторія Миколаївна,
студентка

Галицький коледж ім. В'ячеслава Чорновола
м. Тернопіль, Україна

Анотація. Професійні стандарти та журналістська етика є доволі схожі та переплітаються між собою. Їхнє порушення є однаково недопустимим. Проте наслідки різні, адже наприклад, порушуючи етичну норму про висвітлення імен та обличь неповнолітніх або підозрюваних у скоєнні злочину, журналіст може опинитись в суді. Тож дотримання журналістської етики є не менш важливим у роботі медійників. Для українських медіа найактуальнішою проблемою під час висвітлення новин є порушення стандартів журналістики та етичного кодексу.

Мета роботи — дослідити наявність етичних порушень у новинних випусках «ТСН» та «Сьогодні» на українських телеканалах «1+1» та «Україна».

Ключові слова: етичні принципи, професійні стандарти, інформаційне мовлення, новинні випуски, тележурналістика.

Результати та обговорення. Журналіст у висвітленні новинних повідомлень повинен дотримуватись етичних принципів. Вони дещо схожі з професійними стандартами. Лише у їх сукупності новини будуть високої

якості.

В Україні всі ЗМІ визнають та повинні дотримуватись етичних принципів описаних у Кодексі етики українського журналіста. Він «ухвалений 24 квітня 2004 року на з'їзді журналістів — підписантів Кодексу (у редакції зі змінами від 4 жовтня 2013 року, прийнятими з'їздом підписантів Етичного кодексу українського журналіста), визнаний Національною спілкою журналістів України (НСЖУ) та Незалежною медіа-профспівкою України (НМПУ)» [11].

Етичні принципи також описували журналісти І. Куляс та О. Макаренко у своїй книзі «Ефективне виробництво теленовін: стандарти професійного мовлення, професійна етика журналіста-інформаційника», В. Іванов та В. Сердюк у книзі «Журналістська етика».

Ми виділимо найголовніші етичні принципи, про які повинен пам'ятати журналіст під час створення та публікування новинних повідомлень на телебаченні.

Вся діяльність журналіста має бути напрямлена на інтереси суспільства, а не влади, тим самим він має висвітлювати кожную суспільно-важливу новину. Тут має велике значення правдивість і точність інформації. Джинса, прихована реклама, фейки, плагіат, сфабрикування матеріалів, вибіркове цитування, що викривляє зміст — неприпустимі в діяльності журналіста.

І. Куляс та О. Макаренко виділяють етичну норму «відмова від шокових матеріалів». «Шоківі матеріали — це відверті сцени насильства, понівечені тіла людей, знущання над тваринами тощо» [3, с. 91]. Засуджується використання кадрів, що популяризують не здоровий спосіб життя (паління, алкоголь, наркотики тощо).

«Надзвичайно уважно слід висвітлювати проблеми, які можуть викликати упередженість стосовно груп людей або окремої особи за ознаками раси, національності, статі (або статевих уподобань), мови, релігійних переконань тощо» [2, с. 24]. Засуджується використання мови ворожнечі (закликів до насильства, війни, дискримінації та навіть їх виправдовування), натяки чи безпідставне звертання уваги на хворобу/фізичну ваду людини. Недоречно

використовувати образливі вислови та ненормативну лексику.

Журналіст повинен дотримуватись етики у висвітленні людей з інвалідністю — не акцентувати увагу на цьому, уникати стереотипів та не використовувати зневажливі чи некоректні слова.

Безсторонність має бути і у висвітленні коментарів підозрюваних, обвинувачених, підсудних. «Одним із важливих аспектів у журналістській етиці є презумпція невинуватості — апріорі людина є невинуватою, аж поки не доведено зворотне, відповідно, журналіст не може називати людину злочинцем, поки це не доведено судом» [1, с. 71]. Також не можна називати імені та прізвища цієї людини, аж поки суд остаточно не доведе її вину. Винятки становлять публічні фігуранти справ.

Називати імена та прізвища постраждалих, жертв злочину дозволено лише зі згоди їх самих чи родичів, або коли громадський інтерес до події надзвичайно великий.

Окрім того, «журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини. При цьому не виключається його право на журналістське розслідування, пов'язане з тими або іншими подіями і фактами, що мають громадське звучання і покликані захищати інтереси суспільства та особи» [11].

Журналіст має право не відкривати джерел інформації, тільки якщо цього не вимагає закон.

«Журналіст має бути особливо обережним при висвітленні питань, пов'язаних із дітьми. Журналіст та редактор повинні мати обґрунтовані підстави для висвітлення приватного життя неповнолітньої особи (осіб) та дозвіл на це від її батьків чи опікунів. Неприпустимим є розкриття імен неповнолітніх (або вказування ознак, за якими їх можна розпізнати), які мали відношення до протизаконних дій, стали учасниками подій, пов'язаних із насильством» [11].

Журналіст повинен бути незалежним у своїй роботі, виконувати лише те, що не суперечить його інтересам, переконанням та принципам. Він не має використовувати незаконні методи отримання інформації. Також засуджується

свідоме порушення норм журналістської етики.

Для аналізу дотримання етичних принципів у новинних випусках ми обрали два телеканали: «1+1» та «Україна». Саме вони за версією Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення є найпопулярнішими каналами в країні [10]. Дотримання етичних принципів досліджували протягом листопада 2021 року в трьох денних випусках новин програми «ТСН», які розпочинаються о 16:45 і тривають до 25 хвилин, а також у трьох випусках у програмі «Сьогодні», які розпочинаються о 15:00 та тривають 25 хвилин.

У першому випуску «ТСН» порушує презумпцію невинності у сюжеті «Вирок для ката», адже людину називають катом та часто наголошують на цьому. Проте, остаточного судового вироку не було, і не доведено вини підозрюваного. На час сюжету триває досудове розслідування і затриманому лише обирають запобіжний захід. Також «ТСН» повністю називає особу та не закриває його обличчя. Оскільки випуски новин на обох телеканалах ми аналізували в один день, то у програмі «Сьогодні» ця новина теж присутня. На каналі «Україна» також є порушення у висвітленні імені та прізвища затриманого. Але, крім цього, ведуча використовує ще таку фразу до кореспондента: «Артеме, то що там? Під варту без права застави, сподіваюсь?». Це є прямим доказом упередженого ставлення і вважається недопустимим у журналістській етиці.

У всіх трьох аналізованих випусках новин «Сьогодні» присутня джинса. Це зрозуміло навіть з назв сюжетів «Рінат Ахметов — дітям. Сирітству — ні!» (Рінат Ахметов є власником телеканалу «Україна»), «Рінат Ахметов — порятунок життів» та «Рінат Ахметов — порятунок життів. Запитай у лікаря». Другий матеріал також вирізняється за хронометражем — він є найдовшим у випуску. В усіх трьох сюжетах журналісти загострюють увагу на тому, що Рінат Ахметов є порятунком для людей та чудовою людиною, рекламують його фонд. Джинса є свідомим порушенням етичних норм та навіть журналістських стандартів (зазвичай це недотримання балансу думок).

У сюжеті «Наїзд на переході» [8] журналісти «ТСН» відкрито показують

обличчя затриманого водія, згідно з етичними нормами до вироку суду цього робити не можна.

На телеканалі «Україна» в першому випуску новин, а саме сюжеті «Селфі під напругою», порушується етична норма про шоківі матеріали. Журналісти показують обгоріле тіло 12-річного хлопчика. Це може шокувати вразливого глядача. Крім того, у сюжеті називають імена неповнолітніх хлопців.

Новини у випусках повинні бути суспільно-важливими. На нашу думку сюжет на телеканалі «Україна» «На Івано-Франківщині в басейні купались двоє ведмедів» не є новиною і не несе жодної важливої інформації для глядачів.

Згідно професійної етики варто уникати образливих висловів. Проте у сюжеті «Україна сьогодні: кадри, що вразили» журналіст використовує фрази: «таких водіїв називають паркунами, це якщо цензурно висловлюватись» та «генії паркування». Це звучить упереджено, зверхньо та образливо.

На цьому ж каналі у сюжеті «Розчленоване тіло у смітнику: поліція затримала підозрюваного у вбивстві» журналісти виголошують ім'я, прізвище та вік затриманого. Остаточного вироку суду не було, отже, це порушення етичних норм.

Також виявили порушення у висвітленні новини «Вагітна в 11: приголомшлива історія із Закарпаття». Журналіст, використовуючи фрази «проживають в ромському поселенні», «оселилися у нічийному будинку» та, подаючи у синхроні вираз «років п'ять їх не було на території нашого села», викликає упереджене ставлення до групи людей, які вирізняються за національністю.

Висновки. «ТСН» та «Сьогодні» дивляться багато людей, оскільки це найпопулярніші новинні програми в Україні. Саме тому, важливо, щоб журналісти-новинарі подавали інформацію, враховуючи усі етичні норми. Наразі, в аналізованих випусках ми спостерігаємо суттєві порушення. У «ТСН» журналісти не дотримуються презумпції невинності, висвітлюють імена та прізвища або показують обличчя затриманих. У програмі «Сьогодні» теж зауважуємо порушення щодо ідентифікації осіб. А також спостерігаємо замовні

матеріали у кожному випуску, упереджене ставлення журналістів, використання шокових матеріалів, висвітлення не суспільно-важливих новин, образливі вислови та фрази, що викликають упереджене ставлення. Загалом у «ТСН» з 46-ти сюжетів — у двох наявні порушення етичних принципів інформаційного мовлення. На телеканалі «Україна» — у дев'яти з 40-ка сюжетів, що становить майже 25 % усіх новин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
2. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика : Підручник. К. : Вища шк., 2006. 231 с.
3. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовин: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів. К. : видавництво ХББ, 2006. 120 с.
4. Новини — повний випуск Сьогодні від 10 листопада 15:00. URL: https://www.youtube.com/watch?v=KuVCC-Ht_Vk&t=3s (Дата звернення 25.11.2021).
5. Новини — повний випуск Сьогодні від 19 листопада 15:00. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T0St45JA2nQ> (Дата звернення 27.11.2021).
6. Новини — повний випуск Сьогодні від 30 листопада 15:00. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=h5ACbNRmjYw> (Дата звернення 10.12.2021).
7. Новини України та світу | Випуск ТСН 16:45 за 30 листопада 2021 року. https://www.youtube.com/watch?v=Ir0rR_0aGbs (Дата звернення 10.12.2021).
8. Новини України та світу | Випуск ТСН.16:45 за 10 листопада 2021 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EiYGHl3dIWQ> (Дата звернення 25.11.2021).

9. Новини України та світу | Випуск ТЧН.16:45 за 19 листопада 2021 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wXjZdGqDSzo> (Дата звернення 27.11.2021).

10. Рейтинги телеканалів І квартал 2019 року : панельне дослідження телевізійної аудиторії. URL: <https://cutt.ly/pUyQDOP> (Дата звернення 20.11.2021).

11. Саморегуляція в українських медіа: як це працює? Із досвіду роботи Комісії з журналістської етики: аналітично-довідковий збірник / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2021. 93 с. URL: <https://cutt.ly/NUyQZmE> (Дата звернення 30.11.2021).